

MAGYAR KURIR

Bétsből, Kedden, November' 10-dikén 1818.

Frantzia Ország.

Az Orosz Császár 's Pruszsus Király ő Felségek Oktober' 28-dikán Párisba megérkeztek, 's a' Császár még azon este el is útozott onnét. A' 29-dikben költ Monitör ekképpen adja elé ezen tárgyat: —“

„Marquis *Desolles* 's *Antichamp* Generállajtnántok 's Frantzia Pairek, kikre a' Király azt bizta vala, hogy a' két Monarkhák, az ország' határánál fogadják, ma reggel Párisba visszaérkezvén 11 órakor a' Királyhoz mentek elbeszélgni, hogy ditsősséges küldetetésüket miként telyesítették, 's megjelenteni, hogy az Orosz Császár 's a' Pruszsus Király Párisba minden órán meg fognak érkezni. A' Pruszsus Király ő Felsége a' Pruszsiai Koronaörökös Hertzeg 's a' Mecklenburgi Princz által kísértetvén 1-gyedfél órakor szállott-be a' Bourbon-utzában a' 82-dik szám alatt lévő *Villeroi* nevű vendégfogadóba, a' Császár pedig a' 3-ra egy fertálykor a' Provence-utzában lévő *Thelusson* nevű vendégfogadóba, Konstantin Nagy Hertzegtől kísértetvén. Mind két szállások előtt Császári testörző seregekbéli tsapatok tettek örállói tiszteletet. A' Királyi Hertzegek, *Monsieur*, ennek nagyobb fija *Angouleme* Hertzeg, Orleans, és Bourbon, rendre udvarolni mentek a' Felsőges vendégekhez. Ezek *punkto* öt órakor a' Tbuillieriai kastélyban megjelentek. A' szolgálaton lévő első Kamarás Ur a' Monarkhák' megérkezését a' Király-

nak megjelentvén, 's ő Felsége helyéből felkelvén, azoknak elejikke ment, ő Felségeket érzékenyen megölelte, 's kabinetjébe hívta, a' hol egy fertály óráig beszélgettek egygyütt. Nem soká azután a' Pruszsiai Koronaörökös Hertzeg is bevezettetett a' Sogorával a' Mecklenburgi Princzel egygyütt. A' Király nagy kegyességgel fogadta őket. Osztán minnyájok az ebédlő szalába mentek. A' Császár a' Király' jobbja, a' Pruszsus Király a' balja felől, a' Császár mellett Angouleme Királyi Hertzegné, 's a' Pruszsus Király mellett Berry Királyi Hertzegné ültek. A' többi hivatalosok voltak: Konstantinus Nagy Hertzeg, a' Pruszsiai Koronaörökös Hertzeg, a' Mecklenburgi Princz, *Monsieur*, 's ennek két fiai Angouleme és Berry Hertzegek. A' Frantzia Királyon Királyi gála testörző ruha 's mellyén a' Szent András Orosz, és a' Fekete Sas Pruszsus Rendczimek voltak. Asztal után a' Császár Madámot Angouleme Hertzegnét, a' Pruszsus Király pedig Berry Hertzegnét vezették-be a' gála szobákba. A' Frantzia Király három fertály órát töltött a' Császárral különösen a' kabinetjében; melly után ő Királyi Felsége a' Császártól nagy érzékenységgel butsut vévén, jelentette, hogy melly nagyon sajnálja ily hirtelen való eltávozását. A' Pruszsus Király néhány napokat, 's Konstantinus Nagy Hertzeg is nyoltz napot fognak Párisban tölteni. A' Császár ezen este 8 órakor Párist ide hagyván útját Senlis felé vette, a' hol meg fog hálgni.“

* *

Frantziaországban a' mostani Constitúziószerént a' Követek' kamarájának egy ötödresze minden esztendőben kilépek, 's a' kilépő tagok vagy újra választatnak, vagy pedig mások választatnak helyekbe. Az Ország' departamentjei is öt részekre vannak felosztatva, 's egy esztendőben az egygyik ötödresz, a' másik ötödresz a' következőben választ új Követeket, 's így rendre. Azok helyet, kik a' kamarának utóbbi ülései után kiléptek, most foly a' választás. Választó jussal csak azok a' lakosok birnak, a' ktk esztendőnként legalább 300 Frankokból álló adót fizetnek. Követeknek pedig csak azok választathatnak, kik a' Státusnak legalább ezer Frankal adóznak esztendőnként. Ez a' választás' munkája, valamint Angliában úgy Frantziaországban is meglehetős tüzzel szokott folyni, minthogy mindenik részrehajlás maga részön lévőknek választatását kívánja, minden kigondolható uton módon és mesterkedéssel, eszközteni. Annyiban különböznek az Angliai és Frantziaországi választások, hogy ott a' szabad ég alatt, itt pedig, a' departamentek' szalájában foly a' lármázás. —

Párisban Oktober' 29-dikén kezdődött-el a' választás' munkája. A' Főbb Candidatusok: *Benjamin Constant, Lafayette, Terneaux*, és *Bonnet*. De most csak egy Követet kell Párisnak választani. Az első választásban úgy nyilatkozott-ki a' dolog, hogy csak *Constant* és *Terneaux* fognak fennmaradni, kik közül a' voksok' többsége által egygyiknek Követté kell választani, minthogy a' többek nagyon hátra maradtak.

A' második napi választásban, ugyanint Oktober' 28 - dikán, Constantra 3431, Terneauxra 3255 voksok mentek. De ez egygyikre nézve sem volt elég, minthogy a' törvény szerént csak absoluta többség által választathatik valaki,

az az, hogy a' jelenlévő választók' számának fele részét egy voks felyül haladja. Minthogy tehát Oktober' 28 - dikán 6981 választók voltak jelen, megkivántott volna, hogy a' két Candidatusok közül valamellyik 3492 voksozot kapjon: pedig ennyit egygyik se' kapott. Ehez-képpent 29 - dikre ismét össze hivattattak a' választók, a' melly végre ily buzditó meghívást botsátott a' Választók' Elölülője *Bellart* a' Párisi polgárokhoz: —“

„Uraim! holnap fog lenni az az utolsó nap, melyre összehivattattok, hogy voksolástok által egy Követet válasszatok. A' *Sequana* departamentje béli választó emberek' száma 10,112-re telik, a' mai választáson pedig csak 6981 - gyen valátok jelen: tehát valami 3000-ren találatnak, kik ezen választásra meg nem jelentek, 's a' kik eszzerént azt a' szent kötelességet nem telyesítették, mellyet a' hazához és Királyhoz való szeretet kívánna töllök. Holnap már csak *Benjamin Constant* és *Terneaux* urak fognak mint Candidatusok vetélkedni; ha rajtok kívül másnak akarkinek adnátok voksozokat, semmit se' érne, mert csak a' lenne következése, hogy a' szükséges többséget annál bajosabban lehetne elérni. Általláthatjátok, melly rosz következése van annak, hogy Páris várossa ily lágy-melegséggel viseli magát a' maga képviselőjinek választásában, mellyel talán örökös szemrehányást vonhat magára.“

Az újságlevelek nagyon belé elegyedtek a' választás munkájába; mindenik a' maga részön lévőket ajánlja a' választóknak. Az Ultraroyalisták' írója a' *Journal-des-debats* nagy tüzzel kikelt a' feljebb említett *Terneaux* mellett *Constant* ellen: — „Ugyan mitsoda Frantzia, mitsoda Hazafi volna az, a' ki affelett bizontalankodhatna, hogy ezen két Candidatusok közül mellyikre voksoljon, *Constant* urra-é, vagy pedig *Terneaux* urra?“

Hisze ez az utolsó több fábrikát állított-fel, mint a' hány motskolódó irást az első életében kiadott."

A' *Feltrei* Hertzeg Marschal *Clarke*, az előbbeni hadi Minister, Oktober' 28-dikán, Alsatziai jószágán meghalt; 1769-ben született a' világra.

Austriai Császár ő Felsége, azon Frantzia liztviselők között, kik Alsatzia-ban, seregeinek otlétek alatt ezeknek vezérjeikkel szolgálati szorosabb össze-tsatolódásban voltak, Leopold Császári Rendczimerekkel méltóztatott néhányakat megtisztelni. A' felső és alsó Rénu-si departamentek' két Préfektusai, *Casteja* és *Bouthillier* Grófok, a' neve-zett Rendnek Kommandátori, 's a' *Hagenau*i Polgármester ugyan annak Rit-teri keresztjével ajándékoztattak - meg. Mások is kaptak hasonló megtiszteltetési jelket.

Cardinalis Cambaceres *Roueni* Ér-sek, ugyan ott, életének 62 - dik eszten-dejében meghalálozott.

B e l g i u m.

A' Király, jobb kezefelől az Orániai Hertzeg, balja felől pedig a' második fi-ja ülven, a' Rendek' gyűlésének üléseit Brüsszelben Oktober' 18-dikán kinyitot-ta, egy beszédet olvasván - fel, melynek igen summás loglalatja ennyiben áll: —

„Nemes és nagyon Hatalmas Urak!

„Az én Házam, az által, hogy az én nagyobbik fiam az Orániai Hertzeg, má-sodik örökösi szülöttet kapott, az Isteni Gondviselésnek újabb bizonyosságát tapasztalta. Örömmel jelentem a' Nemes és Nagy Hatalmú Uraknak, hogy az Isteni Gondviselés Európában a' békességet meg-tartotta. Ha a' békességnek szerentsés helyreállittatása után annak megerősít-tetésére nézve szükségesnek találtatott vala, hogy a' szövetséges seregeknek egy része Frantziaországban hagyattassék:

így már most a' Monarkháknak az a' ha-tározása, melly szerént ezen seregek on-nét elhivattatnak, azt bizonyítja, hogy a' ezél' el van érve, és hogy a' Hatal-masságoknak ezen kimutatott bizodalma-ban a' legbizonyosabb kezesség találtas-sék-fel. —

„Országunknak belső állapotja új in-dító okot szolgáltat a' Mindenható eránt való háladatosságra. Universitásainknak Oskoláinknak és mesterségeinknek virág-zása nevékedik. Szegényeink' állapotja jobbulást nyert. Egy summának köttön-vétetődéséről tételvén rendelések, ezek oly foganatosok valának, hogy kevés na-pok alatt két akkora summa ajánltatott, mint a' mennyit kívántunk. A' Státus' helyreállittatott hitelén fundálván bizo-dalmamat, 's szükséges kiméllési intéze-tek tételvén, örömmel jelenthetem, hogy a' következő esztendőbeli költsége-ink nem fognak annyira telni, mint az előbbeni esztendőbeliek valának. Ezen üléseitekben egyéb fontos tárgyak fognak előtökbe terjesztetni. Reméntem, hogy a' következő ülésekben Országunk' tör-vényes könyvét is Nemes és nagy Hatal-mú Uraságtok' elejébe terjesztethetem."

Azután Elölülők nevezettek a' Ka-marákban; az elsőben *Noell*, a' má-sodikban *De-Bus*, urak. Aszszonyságok is nagy számmal és nagyon czifra öltö-zetekkel jelentek-meg ezen ülésben. — Oktober' 25-dikán azt az Alkut küldötte a' Király a' Rendek' elejébe, mellyet a' Nagy Britanniai Régens Princzel az eránt kötött, hogy a' Szeretsen vásárt ő Fel-sége is eltörli a' maga birtokaiban. Azután egy törvényjovallást olvasott-fel az Elöl-ülő a' Rendek' előtt, melly szerént az intéztetik-el, hogy miképpen kellessék ezt a' Szeretseneket illető törvényt a' Bel-ga birtokokban végre hajtani. A' büntetés, melly a' törvény' általhágójinak fejekhez sujtatott, ennyiben áll: A' kire-reá bizonyosodik, hogy Szeretsenvásárt

folytat, öt esztendeji tömlötz 's 5000 forint birsággal büntettetik-meg. A' kire pedig csak a' bizonyosodik reá, hogy segítségül volt benne, ez, 6 hónaptól fogva két esztendeig való fogságot szenved.

N é m e t O r s z á g.

Az Özvegy Orosz - Császárné a' Veje és Leánya a' Würtembergi Király 's Királyné által kísértetvén, *Stuttgardból* Mannheim felé útnak indult 's oda Oktober' 29-dikén megérkezett, a' honét 30-dikban, Vejétől 's Leányától nyájas butsút vévén, útját Coblenz, Bonn, és Maastricht városaikon által Brüssel felé vette.

A' Bavariai *Algemeine Zeitung* azt említi, hogy a' Ministeri Anglus Kurirban oly tudósítás fordulna elő valamely levelezőjétől, hogy *Sándor* Császár meghívta volna Szövetséges társait, hogy tegyenek oly határozást, a' melly szerint Napoleon tétetődjek által Sz. Ilona szigetéről egészségesebb helyre, annak tekintetbevaló vételén fundálván meghívását, hogy illő lenne több tekintettel viseltetniek egy oly ember eránt, kit, mint magokhoz hasonlót úgy tartottak volt. A' Császárnak, mint az Anglus Kurir tudósításában mondatik, emberi és vallási tekintetek jóvallják, hogy Napoleon azon szigeten tovább ne tartattassék, a' hol kétségen kívül nem soká meg kellene halnia. Mi lett a' Császár jóvallásának resullátuma, meg nem tudatott.

Aachenből írják, hogy Austriai Császár ő Felsége Oktober' 26-dikán dél-előtti 9 órától fogva 12-tőig ült a' Tanátsház' szalájában azon Lawrence nevű híres képfestő előtt, kit az Anglus Régens Princz azért küldött oda, hogy az ott Congressust tartó három Monárkhákat fesse-le.

* * *

Végezte a' Bonni Universitas' fel-

állittatására nézve kiadatott Bizonyoságlevelnek: —

4). Mind az öt Fakultások illendő számú rendszerént és rendkívül való Professorokat kapnak 's ez a' szám mindenkor fenntartatik; sőt Akadémiai tanítóknak formáltatására nézve is megtétetnek a' szükséges intézetek. —

5). A' Philosophiai Fakultásban az *Evangelica* valláson lévő Rendszerént való Professor mellett *Catholica* valláson lévő Rendszerént való Philosophiai Professornak is lenni kell: de egyéberánt a' Theologiai két Fakultásokat kivévén, egyik Fakultásban se' kell a' Tanítóknak vallására semmi tekintetnek lenni.

6). Mind két vallásra nézve Akadémiai istentiszteletnek kell fennállani, a' melly végre az Evangelicusok' számára a' Kastély' templomát kell elkészíteni, a' Catholicusokra nézve pedig ki kell eszközölni, hogy az ott található Catholica vallású Egyháznak valamelyik templomát használhassák.

7). A' tanítás' módjának minden tekintetben úgy kell folyni, mint a' Prusziai egyéb Universitasokon.

8). Hogy ez megeshessék, minden féle készületekkel 's intézetekkel rendkívül való módon segíteni kell az Universitas.

9). A' tanulók' felvételtetésére 's elbocsátatására nézve minden tekintetben ezen Universitasnál is azt a' módot kell tartani, mellyek a' Kir. egyéb Universitasokban tartatnak. Hasonlóképpen —

10). A' fenyitéktartásra 's minden tekintetbéli igazságtételre nézve is.

11). Just adunk ezen Universitasnak, hogy Fakultásaiban Akadémiai méltóságokat osszon-ki, úgy mint: Philosophiai Magistereket és Doktorokat; az Orvosi Fakultásban Philosophiai Magisterségnyerés után Doktorokat, a' Törvényi és két Theologiai Fakultásokban Licenciatusokat 's Doktorokat tegyen, a' mi ne-

vünkben, oly emberekből, a' kik magokat ezen méltóságokra méltóknak lenni megmutatták, a' melly méltóságokat mi mind azokkal a' tekintetekkel felruházzuk, mellyekkel az országunkbéli egyéb Universitások, az arra érdemes tanulókat felruháztatják.

12). A' tanítási, fenyitéki, 's igazságtételi igazgatásra rendelünk, Rektort, Akadémiai Senatust, 's különösen ezek mellé, fenyitéki 's igazságtételi segítségül egy Syndikust 's továbbá mind az öt Fakultásoknak egy egy Dékánt. A' Rektor 's a' Dékányok esztendőnként a' Rendszerént való Professorok között választásának, 's a' Senátus is hasonlóképpen ezen utolsók között választás által pótoltsék ki: hanem a' Syndikus holtanapjáig neveztetik ki, és ő sem ezen Universitásbéli Professor, sem a' Professorokkal vagy tanulókkal valami függésben lévő ember, nem lehet.

13). Mi az Universitást atyai kegyességünk szerint meg akarjuk oly esztendőnként való jövedelemmel ajándékozni, melly az ő fennállására tökéletesen elégleges legyen.

14). Ezennel azt is meghatározzuk, hogy az Universitas jövedelméből, a' jó erkölcsü, szorgalmatos, szegény sorsú tanuló, minden vallásra való tekintet nélkül, szabad asztallal 's egyéb jövedelmekkel is segittessenek, 's a' Professorok' özvegyei számára egy különös kassa álljon-fenn, mellyet mi már feles tőkepénznek kirendelése által megfundáltunk. A' szabad asztaloknak 's egyéb jótételi segedelmeknek fundusa az által is nevelődni fog, hogy a' mi Westphaliai és Rénusi tartományainkban ezen végre, mint mostanában rendeljük, esztendőnként kétszeri gyűjtemények tétetnek a' templomokban.

15). Az a' bizodalom is táplál bennünket, hogy a' mi Rénusi és Westphaliai tartományaink' lakosai is, ezen Uni-

versitásnak virágoztatásán, kitelhető módon rajta lesznek, név szerént, hogy az efféle jótévősegekre már fennálló fundatiókat, tőkepénzeket, 's a' többi, ezen új Universitas' segítségére utasítják, 's ezáltal minket is még jobban felbuzdítanak arra, hogy a' mi ezen tekintetben a' magánosoktól 's társasági szerzetektől ki nem telik, arról magunk atyai jósséggal gondoskodjunk.

16). Az Universitást, ennek Professorait, Tisztviselőit, vagyonait, jövedelmeit, 's az Universitas számára már meglévő vagy még ez után a' társasági szerzetektől vagy magánosoktól tétetődő minden testálásokat 's kegyes fundálásokat, minden azon jusok 's privilegiumok felől bizonyosokká teszszük, mellyekkel a' mi országunkban az egyéb Universitások törvényesen élnek, 's rendeljük, hogy ezen jusokban 's privilegiumokban ennekutánna is örökké megtartassanak 's hathatósan oltalmazzassanak.

17). Az Universitasnak legközelébb-ről való, 's gazdasági és kassatartói felvigyázására 's jusainak megörzésére, egy helybéli vagy ott közel lévő Kurátort is rendelünk, kit kinevezni mindenkor mi magunk fogunk.

18). Az Universitasra való felvigyázást és fő kormányozást a' mi papi és tanulási dolgokra ügyelő Ministerünk folytassa, oly módon, mint mind azon egyéb Universitásainknál folytatja, mellyeknek tulajdon Kurátorai vannak.

19). Az Universitas' bővebb Constitúciója azon Statutumokban fejeztetik ki körülállásosan, mellyet a' mi papi és tanulási dolgokra ügyelő Ministerünk ezeránt, előnkbe fog terjeszteni.

Midőn ezen Universitást ekképpen megfundáljuk 's felállítjuk, a' Legfőbbnek mindenható oltalmába ajánljuk őtet. Költ Aachenben Oktober' 18-dikán 1818-ban.

Fridrich Wilhelm.

Hertzeg *Hardenberg.* — *Altenstein.*

H a y t i.

Henry várára, melynek közönségesebb neve Fort Terrier, a' menkő (nem írják melly napon) leütven, sok kárt tett ott. Néhány épületek és sok hadi készülétek megégtek. Ezen vár a' *Henrik* Király utolsó menedék helye hiszen azon esetben, ha nagyon megtalálják szoritani. Itt van minden kintse. Ezt a' várat már 12 esztendőktől fogva erősítik. Ember is sok veszett-el ezen menkőnek leütése miatt. Henriknek egy sogora is megöletett, a' melly eset vastag gyászba öltöztette a' Henrik udvarát. A' férjfi lakosoknak megparantsoltatott, hogy fekete fátyolt hordozzanak karjaikon; 's az aszszonyoknak, hogy feje ruhát vévén-fel, minden nap' meztelen lábbal mennyenek a' templomba. Maga *Henrik*, a' ki minden hadakozási plánumon felhagyván, most ezen várban tartózkodik, eltökéllette magában, hogy ezt oda nem hagyja addig, míg minden kár, mellyet a' menkő okozott, helyre nem állittatik. Mindenek dolgozni kéntelek nittetnek rajta.

S p a n y o l A m é r i k a.

Buenos-Ayresből azt az újságot írják az Amériki levelekben, hogy a' *Perui* Vice-Király megkínálta a' Támadókat egy esztendeig tartó fegyvernyúgvással, 's azt is megígérte, hogy a' Spanyol seregeket kihivja *Potosiból*, *Charcasból*, és *Cochabambából*, oly feltétel alatt, hogy a' Támadók is bántódás nélkül hagyják a' Spanyolokat *Talcahuano* ban 's Déli *Chilinek* azon vidékein, a' hol ezek még ben vannak.

É s z a k i A m é r i k a.

Washingtonban azon régi *Capitolium'* helyébe épülendő új *Capitolium'* talpkövét, mellyet az utolsó háboruban az Anglusok elrontottak vala, a' múlt

Julius' 31-dikén éppen azon napon tetek-le, a' mellyen azt az Anglusok elrontották.

Az Egyesült Státusok' Elölülője nagyon utánna állott a' várak' állapotja megvizsgálásának 's megvizgáltatásának. *Brown* Generálist is elküldötte *Bostonba* 's onnét tovább észak felé, hasonló vizsgálódásra.

Az a' *Kentucky* béli *Clay* nevű polgár, ki az utolsó Congressusban ezen tartománynak képviselője volt, 's azon jóvallása által, hogy meg kell a' *La-Platai* Respublikát esmerni, magát sokak előtt esmeretessé 's kedvessé tette, ezen tartomány' részéről ismét képviselővé választatott a' jövő Congressusra.

Trumbull nevű, *Yorki* születésű *Obersterre*, egyszersmind igen szép festőre, azt bizván az előbbeni Congressus, hogy azon hadakozásból, melly által magokat az Egyesült Státusok szabadokká és függetlenekké tették, a' nevezetesebb történeteket fesse-le, most éppen azt a' scénát végezte-el, mikor két Anglus Generálisok *Bourgogne* és *Cornwallis* egész seregeikkel egyetemben elfogattattak. A' munkát nagyon dicsérik és valóságos mestermívnek, vagy remeknek mondják lenni. A' következő Congressusnak kinyittatásakor ezen képnek a' szála' falán kell függeni. Hasonló bíres mesterre van bizva a' képnek rézre való metzése. A' második idő ponti tárgy, mellyet a' nevezett *Obersternek* le kell festeni, az, a' mikor *Washington*, hazája' függetlenségének megnyerése 's a' békességnek megkészlése után a' maga addig való hatalmát a' Congressus' kezébe letette.

Már más versben is említettük, hogy ezen özszeszövetkezett Státusoknak mindeniknek magának van különös *Constituziója*, mellyet az idők' körülállásai szerént úgy változtathatnak, mint jónak találják. Így most az *Alabamai*

vidéken az uzsorázást tilalmazó törvényt eltörölték, mellyet már az előtt a' Mississippibéliek is eltörölték vala: de azért a' többi tartományokhoz nintsen ezen eltörlésnek semmi befolyása. Alabamában 's Mississippiben már most úgy tehetik egygyezéseiket, tudniillik az interestesre nézve, a' reszsések, mint nékik tettik. Ha per fordul elő, és az egygyezésről szolló irásban nintsen az interestes meghatározva feltéve, ekkor 8 *per Cent* vétetik-fel mérték sinórnak.

Connecticut tartománya' Constitutzióját summásan kiadván az újságok, a' következő tikkely is benne taláztatik. Mi kinyilatkoztatjuk: hogy mind azok az emberek, kik magokat véllünk egy társaságba öszszetsatolták, jusaikra nézve egyenlők, és különösen se' egyegy ember se' valamely társaság semmi megkülönböztetett haszonhoz vagy elsőséghez just nem tarthat; hogy a' törvény egygyik vallásnak se' ad köztünk semmi elsőégi just; hogy vallási gondolkodásaiért senki semmi fogyatkozást nem szenvedbet, és semmi hivatalból azért ki nem szoríthatatik; hogy a' nyomtatási szabadságnak valamely részben való megszorítására nézve soha semmi törvényjovallás nem tétethetik; hogy minden polgárnak jussa van arra, és kötelessége az, hogy a' haza' védelmezésére fegyvert hordozzon; hogy a' katonai erő a' polgári kormányzéknek minden környülállások között alája tartozzék; hogy semmi örökség szerént való tisztességi poltz, elsőégi jus, 's hivatali elsőégi haszon helybe nem hagyattathatik; és hogy semmi polgár semmi féle kifogás alatt meg nem gátoltathatik a' kivándorlásban.

Uj Spanyol Ország.

Egy Belga újságban ezeket olvassuk: Néhány levelek, mellyek *Teksácból* érkeztek, újabb dolgokat közlenek a' Menedék-mezőnek állapotjáról. Legmeghatározottabban ír egy tiszt a' Trinidad vizén: — „Meksikónak állapota, úgy mond, nagyot változott, és jóra fordult. A' két Lallemand Generálisok Meksikó' függetlensége' oltalmazójivá lettek: az idősebbik fő vezérré lett; Rigaud ő alatta vezérkedik. Szép tartalék seregünk van. Taláztatnak benne Frantziák, Lengyelek, Németek, Belgák, kik már mind tsatáztak. A' jövőnk nekünk szép színben mutogatja magát; az újságlevelek nem soká említést fognak tenni első hadi munkánkról. Fő vezérünk még eddig tsak Arcaquisast, Tarcasittit, 's más oly vidékeket foglalt-el, mellyek a' Trinidad környéken fekszenek. Egész erejét további munkára egygyesíti ezekben. Mi a' világnak legjobb földjén lakunk. Ettől semmit meg nem vont a' természet. Az ég-ajj, a' tartomány tekintete, a' föld gyomrabéli gazdagság, a' bányák, marhatsordák, 's a' többi, mind olyanok, hogy különbet találni bajos lenne. A' ló szép; a' vad-ökör nagyon tekintetes. A' Proklamátzió, mellyet fegyvereseihez 's a' néphez intézett a' Fő-vezér, őket nagyon felbuzdította: — „A' ti sorsotok, úgy mond, kezetekben van; szép dolog leszsz, ha oly bátrak lesztek, hogy hozzá fel tudtok emelkedni. Tsak egygyesek 's álhatatosok legyetek, ismét hazát fogtok szerezni magatoknak. Mig közzületek tsak egy mellettem megmarad, én annak végig és a' vérig segítője 's barátja leszek.“

Száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —
November' 6-dikán 239 $\frac{1}{4}$ — 7-dikén 243 $\frac{2}{8}$ — 9-dikén 245 $\frac{7}{8}$ — forintot.

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

A' Posonyi újságlevelek ezeket közlik onnét: — „*Löbersörger Antal* úr a' maga új találmányú hajójával, mely a' viz ellen felfelé evez, 's a' melyre őt Cs. K. Privilegiumokat nyert, tudniillik egygyet Austriára, egygyet az Austriai Császári Státus' Német tartományaira, egygyet Magyaországra, egygyet Erdélyre, 's az ötödiket Illyriára nézve, Oktober' 31-dik napján *Bétsből* ide megérkezett. A' következett napon, úgymint Vasárnapon, nagy sokaságnak jelenlétében megtette első próbáját. Tegnap úgy mint tsötörtökön (ezeket 6-dikban írják) még sokkal jobb kimenetellel megtette a' másodikat is. Az az elsőbbség, mellyel ezen hajó a' már itt szemléltetett két gőzhajók felett bír, abban áll, hogy ennek se' gőz', se' állatok', sem emberek' ereje nem kívántatik a' végre, hogy felfelé evezzen; másodsor, hogy sokkalta vagy véghetetlenül kevesebbe kerül, mint a' gőzhajók; és harmadszor, hogy az a' masina, melynek segedelmével ez felfelé evez, más akármelley terehhordó hajóra feltétettethetik. Ezen hajónak alkataása nem nagyon mesterséges. A' hajó közönséges. Négy nagy vízkerekei vannak, tudniillik mindenik oldala felől kettő. Egygyik keréktől a' másik oldalán lévőhöz a' hajón által szolgál a' tengely. Benn a' hajóban a' tengely' közepén egy henger van, mellyen a' tengely végéig nyúlik; tehát a' tengely forogván, ezen hengernek is forgani kell; a' tengelyt pedig forgatják a' vízkerekek. A' hengerhez kötelet lehet tsatolni, melly, ha a' tengely forog, a' hengerre tekerődzik. Ezen kötélnék másik vége a' hajó orrán felyül meszsze nyúlik, 's fenn egy vasmatskához köttetve lévén, ha a' vízkerekek forognak, 's a' hengert forgatván, arra a' kötélt feltekeredik, a' ha-

jónak, ha az erő arra elég nagy, egész addig kell menni, a' meddig a' kötélt nyúlik, úgy mint a' vasmatskáig. Ha az alatt, míg a' hajó az első vasmatskáig ment, feljebb, valami 500 ölnyire egy más vasmatskát vetettek a' vízbe, 's már most a' hajó hengerét egy hasonló kötélt segedelmével chez akasztják, a' hajó ismét egész a' második vasmatskáig fogja evezését felfelé folytatni, és így tovább. Ezen próbatételnek alkalmatosságával a' Duna vize nagyon kitsiny és oly tsendes volt, hogy alig lehetett a' folyását látni, még is, 8 ölet haladott felfelé a' hajó egy minutum alatt. Jó erejű folyóban 10 sőt 12 ölet is haladna egy minutum alatt.“

* * *

Magyarország' nevezetesebb városai-
ban, Oktoberben ekképpen kelt a' gabo-
nának Posonyi méreje:

Ó - Aradon, 16-dikban: buza 2 fl. 30 kr. — elegyes 1 fl. 45 kr. — ro's 1 fl. 15 kr. — árpa 1 fl. — zab 1 fl. — kukoritza 1 fl. 15 kr.

ÚjBetsén, 15-ben: buza $3\frac{1}{4}$ —4 fl. — elegyes 2 fl. 15 kr. — árpa 1 fl. 15 kr. — zab 1 fl. 15 kr.

Budavizi városban, 28-ban: buza $3\frac{1}{2}$ —4 fl. — elegyes 2 fl. 40 kr. — árpa 2 fl. 16 kr. — zab 1 fl. 36 kr. — kukoritza 2 fl. 12 kr.

Temesvárrott, 23-ban: buza $2\frac{1}{2}$ —3 fl. — elegyes 2 fl. 7 kr. — ro's 1 fl. 52 kr. — árpa 1 fl. 22 kr. — zab 1 fl. 15 kr. — kukoritza 1 fl. 45 kr.

Egerben, 30-ban: buza 3— $3\frac{3}{4}$ fl. — elegyes 2 fl. 30 kr. — ro's 2 fl. — árpa 1 fl. 30 kr. — zab 1 fl. 12 kr. — kukoritza 2 fl.

Pesten, 30-ban: buza $3\frac{2}{3}$ — $4\frac{1}{4}$ fl. — elegyes 2 fl. 40 kr. — ro's 1 fl. 50 kr. — árpa 2 fl. — zab 1 fl. 30 kr. — kukoritza 2 fl.